

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

The Relationship between Perceptions and Preventive Behaviors of Coronavirus Disease 2019 among Service Recipients from Primary care Units, Lang Suan, Chumphon Province

ปทุมรัตน์ เอกพจน์*¹ สุรเดช สำราญจิตต์² มิ่งขวัญ ศิริโชติ²

Patumrat Akekapoj*¹ Suradej Samranjit² Mingkwan Sirichote²

¹สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหลังสวน ชุมพร ประเทศไทย 86110

¹Langsuan District Public Health Office Chumphon Thailand 86110

²คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10240

²Faculty of Public Health Ramkhamhaeng University Bangkok 10240

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่มารับบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามgoogle Google Forms ออนไลน์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($r = .354^*$)

ดังนั้น จึงควรผลการศึกษามาเป็นแนวทางการให้ความรู้และสุขศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) พฤติกรรมการดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน รวมถึงกำหนดนโยบายในการควบคุมป้องกันโรคอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, หน่วยบริการปฐมภูมิ

Abstract

This research aimed to study the relationship between perceptions and preventive behaviors of Coronavirus disease 2019 among service recipients from primary care units, Lang Suan, Chumphon. It is a descriptive study. The samples consisted of 382 service recipients from primary care units, Lang Suan,

Chumphon Province. The instrument was an online questionnaire in Google Forms. The data was analyzed by frequency, percentage, mean, SD, and Pearson's product moment correlation coefficient for testing the relationship.

The results revealed that the relationship between perceptions and preventive behaviors of Coronavirus disease 2019 was positive and at a low level, with the significance level of 0.01 ($r = 0.354^{**}$).

Thus, the results should be applied as a guideline to transfer knowledge and health education for general people, and to create the body of knowledge, health literacy, self-care behavior, and how to take care of their families as well as communities. Also, it is to set clear and concrete disease preventive policies.

Keywords: Health Belief Model, Preventive Behaviors of Coronavirus Disease 2019, Primary Care Unit

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลก ก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจในคน และสามารถแพร่กระจายเชื้อจากคนสู่คนได้ โดยเชื้อไวรัสชนิดนี้พบครั้งแรกจากการการระบาดของในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงปลายปี 2019 (ข้อมูล ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2564) พบว่า มีจำนวนผู้ติดเชื้อสะสม 268,070,756 ราย เสียชีวิตสะสม 5,294,470 ราย และสถานการณ์ในประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2564) พบว่า มีจำนวนผู้ติดเชื้อสะสม 2,152,384 ราย เสียชีวิตสะสม 21,033 ราย เพราะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เป็นไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS-CoV) เป็นต้นซึ่งเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อนในมนุษย์¹

องค์การอนามัยโลกได้ประเมินสถานการณ์และประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) โดยแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการระบาดเป็นวงกว้างสำหรับประเทศไทยมีแนวโน้มพบผู้ป่วยเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน การดำเนินการในภาครัฐโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และตามคำแนะนำของผู้บริหารและนักวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จากการแพร่ระบาดของโรคติด

เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งได้มีข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 1) โดยให้มีผลบังคับในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป²

การสร้างองค์ความรู้และความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การแพร่ระบาด ในปัจจุบันได้แพร่ขยายเป็นวงกว้างในทุกสาขาอาชีพและทุกกลุ่มวัย มีผู้ติดเชื้อในครอบครัว ชุมชน สถานที่ทำงานเป็นจำนวนมาก ประชาชนมีความเสี่ยง ทั้งเสี่ยงสูงและเสี่ยงต่ำ ได้มีงานวิจัยศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการรับรู้กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนจังหวัดนราธิวาสพบว่าประชาชนจังหวัดนราธิวาสส่วนใหญ่ร้อยละ 79.50 มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ความรู้และการรับรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคโควิด-19 ($r=.211$, $P < .01$ และ $r=.101$, $P < .01$ ตามลำดับ)³ งานวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรค COVID-19 ในนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยประกอบไปด้วยลักษณะส่วนบุคคล ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรค COVID-19 ผลการศึกษาพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 950 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาล ร้อยละ 57.9 มีความประสงค์ที่จะเลือกรับวัคซีน ร้อยละ 42.0 กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจาก

โรค COVID-19 ระดับดี ร้อยละ 91.5 (95%CI: 88.9-92.4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตนเองจากโรค COVID-19 คือ เพศหญิง (OR = 3.68; 95%CI: 2.11-6.43; $p < .001$) และความรอบรู้สุขภาพระดับสูง OR = 6.88; 95%CI: 3.82-12.39; $p < .001$) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มระดับความรู้ด้านสุขภาพให้แก่ศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการตนเองจากโรค COVID-19 โรคติดต่ออื่นๆ⁴ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยการศึกษาการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้อุปสรรค และพฤติกรรมป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาในผู้สูงอายุ พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตัว โดยรวมอยู่ในระดับดี การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัว โดยรวมอยู่ในระดับดี พฤติกรรมป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนาโดยรวมอยู่ในระดับดี การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁵

แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพได้ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายการตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพได้นำมาใช้ในการทำนาย และอธิบายพฤติกรรมป้องกันการโรคและความเจ็บป่วย เนื่องจากเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์สามารถทำความเข้าใจและสามารถควบคุมได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบของแบบแผนความเชื่อได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรค การรับรู้ต่ออุปสรรค สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ปัจจัยร่วม ซึ่งทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สุขภาพตามแนวคิดนี้จึงมุ่งเน้นที่การจัดกระทำกับกระบวนการทางความคิดในระดับบุคคลเป็นสำคัญ⁶

จากที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) เป็นแบบแผนที่อธิบายการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรคและการรับรู้ต่ออุปสรรค⁷ เหตุผลเนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหลังสวน มีผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิจำนวน 18 แห่งในพื้นที่ เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมการรับรู้และเกิดพฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

สมมติฐาน

การรับรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น

การรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. การรับรู้ความรุนแรง
2. การรับรู้โอกาสเสี่ยง
3. การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. การรับประทานอาหาร
2. การออกกำลังกาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร: ผู้ที่มารับบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิ
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จำนวน 58,564 คน

กลุ่มตัวอย่าง : ผู้ที่มารับบริการของหน่วยบริการ
ปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan) ⁸ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น
ร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 382 คน จำแนก
ตามหน่วยให้บริการปฐมภูมิ จำนวน 18 หน่วยบริการ
โดยใช้วิธีการกำหนดสัดส่วนแบบเท่ากัน (Stratified random
sampling with probability proportional to size)

เครื่องมือในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยการทบทวนเอกสารตำรา ทฤษฎี
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย
เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และการปฏิบัติตนของประชาชน
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การรับรู้ความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ
2. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ
3. การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. การปฏิบัติด้านการรับประทานอาหาร จำนวน
10 ข้อ
2. การปฏิบัติด้านการออกกำลังกาย จำนวน 10 ข้อ

หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือมีผลการตรวจสอบ
จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
เนื้อหาที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบ
ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาดังนี้ 1) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้าน
สุขภาพ มีค่าเท่ากับ .960 2) ด้านพฤติกรรมการป้องกันติดเชื้อ

ไวรัสโคโรนา 2019 มีค่าเท่ากับ .867

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิง
พรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับ
พฤติกรรมการป้องกันโรคโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน (Pearson's. Correlation) โดยกำหนดระดับ
ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ
(Level of Significant) .05

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสอบถามในหน่วยบริการ
ปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยทำหนังสือ
ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหัวหน้าศูนย์บริการ
สาธารณสุขเทศบาลเมืองหลังสวน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์
ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ทางโรงพยาบาล
ชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และศูนย์บริการ
สาธารณสุขเทศบาลเมืองหลังสวน เก็บรวบรวมข้อมูลส่ง
ตามวันเวลาที่แจ้งในหนังสือขอความอนุเคราะห์ โดยตอบ
แบบสอบถามออนไลน์ทางระบบ Google forms ที่ทางผู้วิจัย
ได้ส่ง Link ให้

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลชุมพร
เขตอุดมศักดิ์ เลขที่ 004/2565 อนุมัติวันที่ 4 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2565

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยรวมและเป็นรายด้าน (n = 382 คน)

การรับรู้	$\bar{X}$	SD	ระดับการรับรู้
1. การรับรู้ความรุนแรง	3.41	.46	มากที่สุด
2. การรับรู้โอกาสเสี่ยง	3.47	.46	มากที่สุด
3. การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน	3.51	.55	มากที่สุด
รวม	3.46	.42	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าระดับการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมมีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.46$, SD = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน ($\bar{X} = 3.51$, SD = .55) การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($\bar{X} = 3.47$, SD = .46) และการรับรู้ความรุนแรง ($\bar{X} = 3.41$, SD = .46) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยรวม (n = 382 คน)

พฤติกรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
การรับประทานอาหาร	3.33	.43	ดีมาก
การออกกำลังกาย	3.12	.56	ดี
รวม	3.23	.45	ดี

จากตาราง 2 พบว่าพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยรวมพฤติกรรมในการป้องกันโรคอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.23$, SD = .45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คือ พฤติกรรมการรับประทานอาหาร ($\bar{X} = 3.33$, SD = .43) และด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ได้แก่ พฤติกรรมการ ออกกำลังกาย ($\bar{X} = 3.12$, SD = .56) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร (n = 382 คน)

ตัวแปร	พฤติกรรมปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
การรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	.354**	.000	ต่ำ

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r = .354)

ตารางที่ 4 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร (n = 382 คน)

ตัวแปร	พฤติกรรมการรับประทานอาหาร		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
การรับรู้ความรุนแรง	.293**	.000	ต่ำ
การรับรู้โอกาสเสี่ยง	.271**	.000	ต่ำ
การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน	.257**	.000	ต่ำ

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการรับประทานอาหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการรับรู้ความรุนแรง (r = .293) การรับรู้โอกาสเสี่ยง (r = .271) และการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน (r = .257)

ตาราง 5 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร (n = 382 คน)

ตัวแปร	พฤติกรรมการออกกำลังกาย		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
การรับรู้ความรุนแรง	.289**	.000	ต่ำ
การรับรู้โอกาสเสี่ยง	.287**	.000	ต่ำ
การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน	.266**	.000	ต่ำ

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับต่ำ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการรับรู้ความรุนแรง (r = .289) การรับรู้โอกาสเสี่ยง (r = .287) และการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกัน (r = .266)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่าโดยภาพรวมมีการรับรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 286 คน

คิดเป็น ร้อยละ 67.93 เพศชาย จำนวน 135 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.07 อายุเฉลี่ย 51.37 อาชีพทำสวน/เกษตรกรรม จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 66.27 แม่บ้านจำนวน 50 คน ซึ่งต้องมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองตามคำแนะนำของบุคลากรด้านสาธารณสุขเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวประกอบอาชีพมีผลต่อการดำรงชีวิตด้านเศรษฐกิจได้ และสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย โดยแบบสอบถามประกอบด้วย แบบวัดความรู้แบบวัดทัศนคติแรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 89.60 และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (p -value < .001) และการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (p -value < .001)⁹

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการ จากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .354$) อาจเป็น เพราะว่าการศึกษาค้นคว้ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 66.27 แม่บ้าน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 11.88 และมีการรับรู้ ประโยชน์ในการป้องกันค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรงของโรคเป็นลำดับสุดท้าย รวมทั้งอาจมีข้อจำกัดในการปฏิบัติเพราะการประกอบอาชีพ ของตนเอง บริบทของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ศึกษาในครั้งนี้คือ อายุเฉลี่ย 51.37 ปี สูงสุด 82 ปีอาจมีความเชื่อเดิมและ วัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบกันมาเป็นองค์ประกอบในการปฏิบัติ โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดในระดับดีมาก คือ ทานรับประทาน อาหารตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) คือ กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ ตามนโยบายการรณรงค์จากกระทรวงสาธารณสุขที่แจ้ง แก่ประชาชนที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพที่อธิบายพฤติกรรม เมื่อมีการรับรู้ถึงความเสี่ยงของการเกิดโรค ความรุนแรง ของโรค ประโยชน์ที่จะได้รับ แรงจูงใจด้านสุขภาพ และปัจจัย กระตุ้น ซึ่งเป็นการชักนำสู่การปฏิบัติ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ ด้านสุขภาพของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการรับรู้กับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าประชาชน จังหวัดนครราชสีมาการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่ เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับ ปานกลาง นอกจากนี้การรับรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ

ต่ำกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($r = .101$, $P < .0$)³

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า การรับรู้และพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการ จากหน่วยบริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นหน่วยบริการปฐมภูมิและสำนักงาน สาธารณสุขอำเภอ ควรกำหนดนโยบายในการป้องกันโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึงวางแผน ส่งเสริมและควบคุมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ ต่อไป

2. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้รับบริการจากหน่วย บริการปฐมภูมิ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีการรับรู้เรื่อง โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับมากที่สุด และมีพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับดี สามารถนำ ผลการศึกษามาเป็นแนวทางการให้ความรู้และสุศึกษาแก่ ประชาชนทั่วไป รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และความรอบรู้ด้าน สุขภาพ (Health Literacy) พฤติกรรมการดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตน เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง แรงจูงใจด้านสุขภาพที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

References

1. Department of Disease Control. Guideline for the prevention of Coronavirus disease 2019 or COVID-19 for the general public and risk groups. (Nonthaburi): Ministry of Public Health; 2021. (in Thai)
2. Department of Disease Control. COVID-19 (EOC-DDC Thailand). (Nonthaburi): Ministry of Public Health; 2021. (in Thai)

3. Kaewsuksi R, Kongkun P, Tongkup B, Samaae L, Bunnarakorn S. Relationships Between Knowledge, Perception, and the “New Normal Behaviors” for Preventing Coronavirus Disease (COVID-19) Infection among People in Narathiwat Province. The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health. 2021; 8(3): 67-79. (in Thai)
4. Summart U, Rungsuksud P, Sukontawat W. Factors Associated with Self-Protective Behavior of COVID-19 in Undergraduate Students in the Northeastern Region. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2022; 23(3): 70-9. (in Thai)
5. Trairatnopas V, Aree P, Phimchaisai P. The Benefits and Barriers, and Health Behaviors toward Preventing the Spread of Coronavirus in Elderly. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2021; 22(3): 105-112. (in Thai)
6. Phetphum C. Health behavior: Concept Theory and Application. 3rd ed. Phitsanulok: NaresuanUniversity; 2017. (in Thai)
7. Janz, N.K., & Bechker, M.H. The health belief model: A decade later. Health education quarterly. 1984; (11): 1-47; Doi: 10.1177/109019818401100101.
8. Krejcie, R.V. and Morgan D.W. Determining Sample Size for Research Activities. Psychological measurement. 1970; 3(1): 607-10.
9. Wongthi S. Factors Affecting Prevention Behavior for Coronavirus 2019 Among Health Volunteers, Sukhothai Province. [dissertation]. Phitsanulok: Naresuan University; 2020. (in Thai)